

Arbetsrättssektionen
Tomas Björck

Arbetsmarknadsdepartementet
10333 STOCKHOLM

Belastningsregisterkontroll i arbetslivet - SOU 2019:19

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tillstyrker utredningens förslag i de delar som berör kommuner, landsting och regioners verksamheter med de synpunkter och tilläggsförslag som framgår nedan.

SKL avstår från att lämna synpunkter på de delar av betänkandet som avser privat respektive statlig sektors verksamheter.

- SKL anser att den föreslagna lagen om registerkontroll av personal som utför vissa insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning ska få ett utvidgat tillämpningsområde så att lagen även inkluderar kommunal hälso- och sjukvårdspersonal som är verksamma i hemmet hos personer som har insatser med stöd av 9 § 8 – 9 LSS, samt anställning, uppdrag och praktik i daglig verksamhet och sysselsättning.
- Rätten att begära ut registerutdrag (3 §) bör begränsas till situationer där den stödberättigade också är att betrakta som arbetsgivare i förhållande till den som registerutdraget omfattar.
- I förordningen (1999:1134) om belastningsregister ska det tydligt framgå att registerutdrag får inhämtas för studenter inför verksamhetsförlagd utbildning (praktik) för legitimationsyrken inom vård och omsorg.

Det borde framgå av ändamålsbestämmelsen (2 §) i lagen (1998:620) om belastningsregister att registret också förs som ett led i lämplighetsprövning av studenter inför verksamhetsförlagd utbildning (praktik).

- SKL anser att det behövs en mer generell översyn av systematiken när det gäller bestämmelserna om belastningsregister och registerkontroll.

Sveriges Kommuner och Landstings synpunkter

Allmänt

SKL har tidigare lämnat yttrande över SOU 2014:48, som rörde samma frågor och tillstyrkte den utredningens förslag, under förutsättning att erforderliga lagregler som tillåter belastningsregisterkontroll i fler verksamheter införs samtidigt.

Den särskilda lagen om registerkontroll av personal som utför vissa insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning

SKL konstaterar att allt arbete med äldre och funktionsnedsatta som utförs i hemmet avses att täckas av den nu aktuella lagen, såsom hemtjänst, personlig assistans och vård och omsorg riktat till dessa målgrupper.

Med den föreslagna formuleringen av 1 § så omfattas inte den kommunala hälso- och sjukvårdspersonal som är verksam i hemmet hos personer som har insatser enligt 9 § 8-9 LSS. Genom att i lagförslaget 1 § 3 endast nämna 8 och 12 kap. HSL så inkluderas inte den kommunala hälso- och sjukvårdspersonalen i dessa verksamheter, vilket är olyckligt och bör ändras. Det synes inte heller vara utredningen avsikt att utesluta dessa (se s 268 första stycket).

Daglig verksamhet och sysselsättning saknas i lagen

SKL anser emellertid att det även i annan kommunal verksamhet kan finnas behov av belastningsregisterutdrag inför anställning, uppdrag eller praktik, som inte täcks av den föreslagna regleringen. SKL anser att daglig verksamhet och annan sysselsättningsverksamhet för vuxna personer med funktionsnedsättning ska omfattas. Sådan verksamhet bedrivs av kommunerna och beslut om bistånd fattas enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen. Verksamheten är organiserad på olika sätt och utgår typiskt sett ifrån den enskildes behov och förutsättningar. Den kan till exempel innehålla att den enskilde brukaren sysselsätts genom att göra olika utflykter med medföljande personal. Utsattheten för den enskilde brukaren i sådana situationer kan i många fall vara densamma som vid vårdinsatser i hemmet.

Socialstyrelsens allmänna råd i SOSFS 2014:2 (S) omfattar personal som ger personer med funktionsnedsättning stöd, service eller omsorg efter beslut både enligt 4 kap 1 § och 4 kap 2 § socialtjänstlagen, och inkluderar även daglig verksamhet och sysselsättning.

Den föreslagna lagen bör därför ge möjlighet för arbetsgivare att begära belastningsregisterutdrag för anställning, uppdrag och praktik även i sådana verksamheter. Denna förändring kan lämpligen genomföras genom ett tillägg i 1 §

första stycket p.1 i lagförslaget genom en hänvisning även till 4 kap 2 § socialtjänstlagen i uppräknningen av berörda verksamheter.

Hantering av belastningsregisterutdrag

SKL delar utredningens bedömning att lagen som rör insatser i hemmet för äldre och för funktionsnedsatta personer ska vara fakultativ, att det är arbetstagaren som ska inhämta registerutdraget och att det i förekommande fall ska uppvisas för arbetsgivaren inför anställning, uppdrag eller praktik och att en anteckning om att utdraget uppvisats räcker för kontroll. SKL anser att det skulle vara administrativt betungande att kräva att arbetsgivare själva ska inhämta belastningsregisterutdragen och därmed hantera ett eget register av belastningsregisterutdrag, inte minst mot bakgrund av att det är fråga om integritetskänsliga uppgifter för den enskilde.

Ändringar i lagen (1998:620) och förordningen (1999:1134) om belastningsregister

SKL anser att det samlade regelverket avseende belastningsregister och belastningsregisterutdrag är svåröverskådligt, med vissa bestämmelser som tillåter inhämtande av belastningsregisterutdrag direkt angivna i förordningen (1999:1134) om belastningsregister medan andra bestämmelser finns i särskild lag. En mer generell översyn av bestämmelserna och systematiken i bestämmelserna om belastningsregister och registerkontroll behövs och skulle med fördel kunna vara en del av det fortsatta lagstiftningsarbetet.

SKL anser att det vore lämpligt att det i förordningen (1999:1134) om belastningsregister tydligt framgick att registerutdrag får inhämtas för studenter inför verksamhetsförlagd utbildning (praktik) för legitimationsyrken inom vård och omsorg, exempelvis som en ny p. 4, i 16 c § första stycket.

SKL anser att det tydligt bör framgå av ändamålsbestämmelsen i lagen (1998:620) om belastningsregister att registret förs även med det syftet, dvs. att lämplighetsprövning av studenter inför verksamhetsförlagd utbildning och praktiktjänstgöring omfattas, med ett tillägg i den föreslagna 2 § p. 5. Registerkontroll inför praktik förekommer även i annan lagstiftning, bland annat i de särskilda bestämmelserna om registerkontroll i 31 § p 2. Skollagen (2010:800). Motiven för en sådan kompletterande bestämmelse i lagen (1998:620) om belastningsregister såvitt gäller lämplighetsprövning av studenter i verksamhetsförlagd utbildning och

praktiktjänstgöring är de rättssäkerhets- och dataskyddsskäl som har anförts i betänkandet under avsnitt 7.2.2.

Sveriges Kommuner och Landsting

Vesna Jovic

Agneta Jönk